

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

FACTORS AND INDICATORS OF ADMINISTRATIVE EXCELLENCE OF QUALITY
EDUCATION OF THE LOCAL ADMINISTRATION WITH THE LOWER
NORTHEASTERN REGION

ณัฐภัทร์ ชิงโพธิ์

NATTAPAT KINGPHO

กรองทิพย์ นาควิเชตร

KRONGTIP NAKVICAET

ศรุดา ชัยสุวรรณ

SARUDA CHAISUWAN

วรสิทธิ์ รัตนวราหะ

WORASIT RATANAWARAHA

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

VONGCHAVALITKUL UNIVERSITY

นครราชสีมา

NAKHON RATCHASIMA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์บริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.98-1.00 นำมากำหนดองค์ประกอบได้ 7 องค์ประกอบ และ 65 ตัวบ่งชี้ สร้างแบบสอบถามความเหมาะสมของตัวบ่งชี้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 เลือกกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก จำนวน 100 โรงเรียน โรงเรียนละ 7 คน รวม 700 คน นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สลัดปัจจัย และหมุนแกนแบบอโรโกลอนด้วยวิธีแวนแม็กซ์ นำตัวบ่งชี้ที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัดที่มีคุณสมบัติผู้รู้แจ้งกับการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยที่ได้จากเกณฑ์การประเมินระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) ตามการแปรความหมายอิงเกณฑ์ และสถิติ t-test เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะ 7 องค์ประกอบ 65 ตัวบ่งชี้ มีขนาดความสัมพันธ์เพียงพอ และมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ใหม่จำนวน 12 องค์ประกอบ 55 ตัวบ่งชี้ อธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ได้ร้อยละ 63.99 โดยมีองค์ประกอบที่มีตัวบ่งชี้มากที่สุด 3 อันดับคือ ด้านการสร้างทีมงาน 10 ตัวบ่งชี้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน 8 ตัวบ่งชี้ และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน สามารถยืนยันได้ว่าตัวบ่งชี้ที่ค้นพบทั้ง 55 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้, การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the factors and indicators of administrative excellence for education quality under the local administration on the lower northeastern region and 2) ensure the concurrent validity of those indicators. The factors and indicators were determined after an extensive literature review and the interviews from 5 educated, experienced persons by using the five rating scale questionnaire as the research instrument. The IOC validity was between 0.98-1.00 and the level of confidence was at 0.93 verified from 5 local administrations consisted of 700 persons. The data were analyzed by using exploratory factor analysis, principal component analysis, and orthogonal varimax rotation. The questionnaire based on the indicators about education quality was implemented to 30 known group persons from the local administrations. The data were analyzed to find the mean on the high level criteria at ($\bar{X}=3.50$), and the t-test was used for an experiment.

The research found that Composition and indicator of characteristics 7 components 65 indicators have sufficient relationship size and are suitable for the analysis of new elements, number 12 elements 55 indicators explain the variance of indicators can be 63.99 percent with elements There are 3 top indicators: team building, 10 indicators for student focus. Parents and Communities 8 Indicators and strategic planning 7 Indicators are average, compliance with elements and indicators of quality management education to excellence at a high level ($\bar{X}=4.48$) higher than the evaluation criteria, which all 55 identifiers accurate according to actual conditions.

Keywords : Indicators, Administrative excellence of quality education

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ประเทศไทยมุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยคุณธรรมเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป้าหมายหลักคือ คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรมและสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, น. 8) สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะ

การคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น. 2) โดยรัฐบาลมีนโยบายกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ จึงได้มีการโอนโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2523 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ปรับการจัดการประถมศึกษาใหม่ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาให้มีเอกภาพ จึงโอนการศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศให้อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ ส่วนเทศบาลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมและสามารถจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายทางการศึกษาได้ คงจัดการศึกษาได้ต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 1-2)

การพัฒนาด้านคุณภาพของโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การจัดการศึกษาของระบบสากล ได้นำเกณฑ์การจัดการศึกษา ตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) เป็นแบบอย่างในการพัฒนาโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาความเป็นเลิศของโรงเรียน โดยการใช้แนวคิดดังกล่าว เช่น โรงเรียนเพอลริเวอร์ (Pearl river school district) แห่งรัฐนิวยอร์ก และมหาวิทยาลัยวิสคอนซินแห่งรัฐวิสคอนซิน ซึ่งเป็นโรงเรียนดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงต่อมาประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เกิดผลสำเร็จ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฮองกง และไทย ได้นำมาปรับกับการศึกษาเช่นเดียวกัน เรียกว่าเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ภายใต้การบริหารจัดการของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือ เผยแพร่ สนับสนุน และผลักดันให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคผลผลิต การบริการและทางด้านการศึกษานำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (TQA) ไปพัฒนาศักยภาพระบบการบริหารจัดการให้สู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (โชติช่วง พันธ์เวส, 2551, น. 117) โดยหลายประเทศได้มีการนำระบบคุณภาพการบริหารจัดการมาใช้ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการปรับปรุงกระบวนการการทำงานอย่างต่อเนื่องและเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) และได้เป็นแนวทางให้ประเทศต่าง ๆ นำไปประยุกต์ใช้มากกว่า 70 ประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ, 2554, น. 1) ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลก และเตรียมความพร้อมเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

กระแสสังคมมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจัง มุ่งเน้นการปรับปรุงเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ โดยเริ่มตั้งแต่ กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จัดระบบบริหารและสารสนเทศ ดำเนินงานตามแผน ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพภายใน จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จนถึง มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าสู่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 1) ดังนั้น เทศบาลเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีบทบาทและประสบการณ์ในการจัดการศึกษามายาวนาน อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเจตนารมณ์เพื่อให้เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา เน้นการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติคือสถานศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาให้กระจายอำนาจทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง (สุภาพร อาจเดช, 2555, น. 7) จึงทำให้เทศบาลแต่ละประเภทและแต่ละแห่งมีความพร้อมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

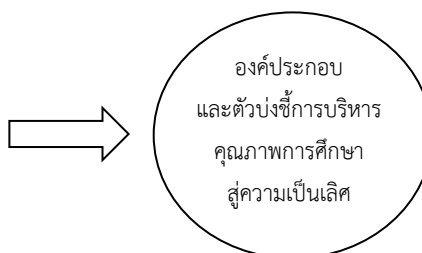
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์เนื้อหา หลักการและแนวคิดที่สอดคล้องกับการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2545, น. 2-3) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Baldrige national quality program, 2013, pp. 7-24) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการคุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553, น. 9) รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป (รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป, 2553) รางวัลคุณภาพแห่งชาติสิงคโปร์ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2554) รางวัลคุณภาพแห่งชาติญี่ปุ่น (Hui & Chuan, 2002, p. 63) โรงเรียนรางวัลเป็นเลิศประเทศฮ่องกง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 24-32) รูปแบบโรงเรียนเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ (Ministry of Education, 2000, p. 28) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2554, น. 4) แนวคิดการบริหารคุณภาพทั้งระบบ (Sallis, 2002, pp. 138-144) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2554, น. 3-12) คุณลักษณะขององค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (Linder & Brooks, 2004, pp. 76-83) โดยได้ทบทวนแนวทางขององค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง องค์กรแห่งความเป็นเลิศ (Excellence Organization) แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ (โชติช่วง พันธ์วุธ, 2551, น. 124) ความเป็นเลิศของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (Baldrige National Quality Program, 2004) แนวคิดความเป็นเลิศในธุรกิจของประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award : AEA) (Gold Award Program, 2007) แนวคิดความเป็นเลิศของ Peter and Waterman (1982, p. 10) การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, น. 41) และ แนวคิดโรงเรียนในฝัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น. 9) นำมาสรุปเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

แนวคิด หลักการ และทฤษฎี

1. School Based Management : SBM
2. Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA
3. Education Criteria for Performance Excellence
4. The European Quality Award : EQA
5. Singapore Quality Award : SQA
6. Deming Prize
7. The out standing Teachers and School Award : HK
8. School Excellence Model : SEM
9. Thailand Quality Award : TQA
10. Total Quality Management in Education : TQM
11. Public Sector Management Quality Award : PMQA
12. High Performance Organization : HPO
13. SIPPO Model
14. National Institute of Standard and Technology : NIST
15. Australian Excellence Award : AEA
16. แนวคิดความเป็นเลิศของ Peter and Waterman
17. การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
18. โรงเรียนในฝัน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้รับทราบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางกำหนดเป้าหมาย นโยบาย วางแผนและกำกับติดตามในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งผลถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ รวม 154 โรงเรียน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ดำเนินการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด หลักการ และทฤษฎีการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศทั้งในประเทศไทยต่างประเทศ โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (ดังภาพที่ 1)

1.2 จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยมีข้อคำถามตามตัวบ่งชี้เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาน้อย 5 ปี จำนวน 5 คน ตรวจสอบ จากนั้นทำการประเมินความสอดคล้อง พบว่า มีดัชนีความสอดคล้องรายด้านอยู่ระหว่าง 0.98-1.00 และหาคุณภาพ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.77-4.90 ดังนั้น สามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามได้ จากนั้นทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive method) ซึ่งมีประสบการณ์บริหารงานในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

1.3 ดำเนินการสรุปข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ นำมากำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะได้ 7 องค์ประกอบ 65 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำ	จำนวน	13	ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการกระบวนการ	จำนวน	12	ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	จำนวน	10	ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 4 ด้านการสร้างทีมงาน	จำนวน	8	ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 5 ด้านการประเมินตนเอง	จำนวน	7	ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 6 ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	จำนวน	8	ตัวบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 7 ด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี	จำนวน	7	ตัวบ่งชี้

1.4 สร้างตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างแล้วสร้างเป็นแบบสอบถามซึ่งมีข้อคำถามตามตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และสอบถามความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ โดยการใช้ Likert Scale (Johnson & Christensen, 2006, p. 175) จำนวน 65 ข้อ

1.5 นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้อง ระหว่างองค์ประกอบและตัวชี้วัดกับตัวแปรการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ จากนั้นนำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามรายข้อ (Content Validity Index for Item : I-CVI) และค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือทั้งชุด (Content Validity Index for Scale : S-CVI) ค่าที่ยอมรับได้คือ 0.80 ขึ้นไป (Polit & Beck, 2012, p. 337) ได้ค่า I-CVI อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และค่า S-CVI เท่ากับ 0.80 และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 30 คน จากนั้นทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

1.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของ Hair, et al. (2010, p. 102) ให้กว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างและจำนวน ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ควรจะอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปร ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ มี 7 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีขั้นต่ำจำนวน 70 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก จำนวน 100 โรงเรียน จากนั้น สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับสลากกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานธุรการ การเงินและพัสดุ หัวหน้างานบุคลากร หัวหน้างานอาคาร สถานที่ หัวหน้างานกิจการนักเรียน หัวหน้างานความสัมพันธ์กับชุมชน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนละ 7 คน รวม 700 คน

1.7 ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) พิจารณาความเหมาะสมของเมทริกสหสัมพันธ์ ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้สถิติทดสอบค่า Bartlett's Test of Sphericity เป็นการทดสอบสมมติฐาน พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่านัยสำคัญที่กำหนดจะปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าเมทริกสหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะใช้สถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุนามได้ นั่นคือ สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ จากนั้นทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (The Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy : MSA) (Hair, et al., 2006, p 115) และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) และใช้วิธีการหมุนแกนแบบ Orthogonal ด้วยวิธี Varimax (Hair, et al., 2006, p 122)

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.1 นำตัวบ่งชี้ที่ได้มาพัฒนาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบที่มีข้อความถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อความถาม ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known group) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้รู้แจ้งกับการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ (Known groups) คือ เป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างประสบความสำเร็จ และผ่านการคัดเลือกจากผู้บริหารที่ได้รับรางวัลการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศรางวัลโรงเรียนพระราชทาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 30 คน

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตัวบ่งชี้โดยหาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test โดยการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้กับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับ 3.50 ตามการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) เพื่อตรวจสอบว่าตัวบ่งชี้ที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent validity)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 การพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความเหมาะสมของข้อมูลองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ข้อมูล	Bartlett's Test of Sphericity			Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy	
	Chi-Square	df	Sig.	ค่าที่เหมาะสม	ค่าที่ได้
ตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	27795.46	2080	0.00	>0.05	0.82

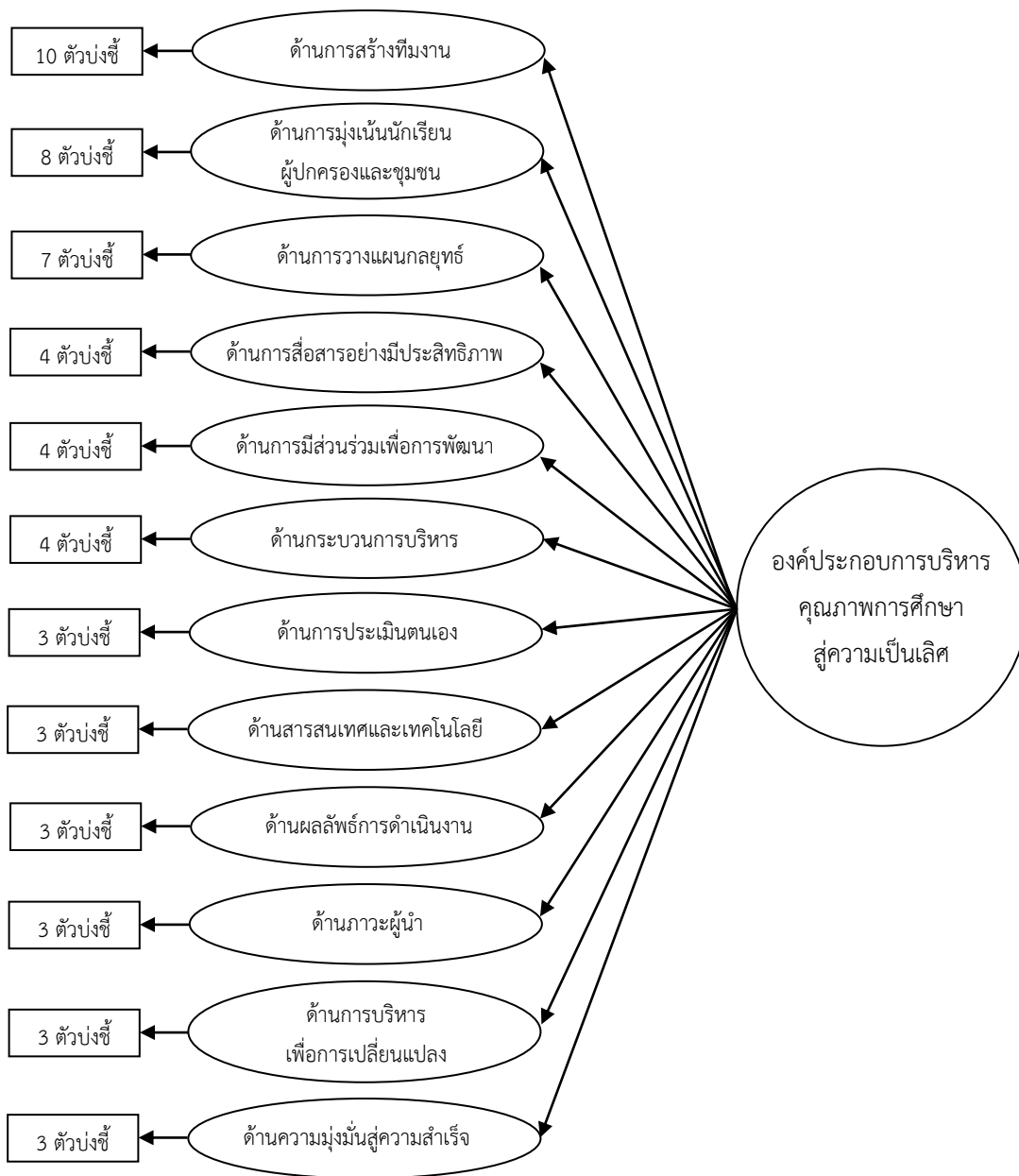
จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าที่ได้เท่ากับ 0.82 ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าที่เหมาะสมคือ 0.05 และค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ฉะนั้น องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะ 7 องค์ประกอบ 65 ตัวบ่งชี้ ซึ่งนำมากำหนดเป็นข้อคำถาม 65 ข้อ มีขนาดความสัมพันธ์เพียงพอและมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความสะสมของความแปรปรวนแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ค่าไอเกน	ร้อยละความแปรปรวน	ร้อยละสะสมความแปรปรวน	ค่าน้ำหนัก
1. ด้านการสร้างทีมงาน	10	5.22	9.33	9.33	0.51-0.82
2. ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	8	5.10	9.11	18.45	0.46-0.82
3. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	7	4.34	7.76	26.21	0.31-0.86
4. ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	4	3.18	5.68	31.90	0.60-0.75
5. ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา	4	2.97	5.31	37.21	0.55-0.74
6. ด้านกระบวนการบริหาร	4	2.65	4.73	41.94	0.52-0.78
7. ด้านการประเมินตนเอง	3	2.38	4.25	46.20	0.73-0.84
8. ด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี	3	2.30	4.12	50.32	0.70-0.79
9. ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน	3	2.18	3.91	54.23	0.68-0.80
10. ด้านภาวะผู้นำ	3	2.03	3.62	57.85	0.54-0.78
11. ด้านการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง	3	1.89	3.37	61.23	0.64-0.77
12. ด้านความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ	3	1.54	2.76	63.99	0.67-0.68

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าไอเกนของแต่ละองค์ประกอบหลังการสกัดองค์ประกอบและหมุนแกน องค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 และมีตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวบ่งชี้ขึ้นไป มีจำนวน 12 องค์ประกอบ 55 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพ การศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ร้อยละ 63.99 โดยองค์ประกอบที่ 1 ถึง 12 มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.22, 5.10, 4.34, 3.18, 2.97, 2.65, 2.38, 2.30, 2.18, 2.03, 1.89 และ 1.54 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีตัวบ่งชี้มากที่สุด 3 อันดับ คือ ด้านการสร้างทีมงาน จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.51-0.82 รองลงมาคือ ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.46-0.82 และ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.31-0.86 โดยสามารถจัดทำเป็นกรอบการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบการพัฒนาองค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

จากภาพที่ 1 แสดงการจัดกลุ่มตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมขององค์ประกอบโดยกำหนดเป็นกรอบการพัฒนา องค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง แบ่งเป็นองค์ประกอบใหม่ 12 องค์ประกอบ และ 55 ตัวบ่งชี้

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้กับเกณฑ์การประเมินค่าที่ระดับ 3.50 ตามการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference)

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	$\bar{X}$	S.D.	t	p
1. ด้านการสร้างทีมงาน	10	4.54	0.20	69.46	0.00*
2. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน	8	4.67	0.14	88.82	0.00*
3. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์	7	4.61	0.11	106.54	0.00*
4. ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	4	4.54	0.10	83.40	0.00*
5. ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา	4	4.43	0.17	51.93	0.00*
6. ด้านกระบวนการบริหาร	4	4.55	0.10	89.18	0.00*
7. ด้านการประเมินตนเอง	3	4.29	0.12	60.29	0.00*
8. ด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี	3	4.52	0.18	42.90	0.00*
9. ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน	3	4.57	0.06	116.45	0.00*
10. ด้านภาวะผู้นำ	3	4.21	0.16	44.13	0.00*
11. ด้านการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลง	3	4.40	0.06	112.13	0.00*
12. ด้านการมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ	3	4.43	0.11	65.08	0.00*
	55	4.48	0.12	116.50	0.00*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known group) คือ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างประสบความสำเร็จ และผ่านการคัดเลือกจากผู้บริหารที่ได้รับรางวัลการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศรางวัลโรงเรียนพระราชทาน มีระดับค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศเท่ากับ 4.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินค่าที่ระดับ 0.35 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถยืนยันได้ว่าตัวบ่งชี้ที่ค้นพบทั้ง 55 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

อภิปรายผล

จากการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 7 องค์ประกอบ 65 ตัวบ่งชี้ ซึ่งนำมากำหนดเป็นข้อคำถาม 65 ข้อ มีความสัมพันธ์เพียงพอและมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ โดยที่แต่ละองค์ประกอบหลังการสกัดองค์ประกอบและหมุนแกนองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 และมีตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวบ่งชี้ขึ้นไป มีจำนวน 12 องค์ประกอบ 55 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้ร้อยละ 63.99 ประเด็นนี้พิจารณาได้ว่า ถึงแม้ว่าชื่อองค์ประกอบจะเปลี่ยนไปตามตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบเดิมก็กระจายไปอยู่ในองค์ประกอบใหม่ ซึ่งสามารถยอมรับได้ ดังที่ กัลยา วานิชย์บัญชา (2554, น. 4) สรุปว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคที่ใช้ในการจัดกลุ่มหรือการลดจำนวนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มหรือองค์ประกอบเดียวกัน ตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบด้วยกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก โดยความสัมพันธ์นั้น

อาจจะเป็นไปได้ในทิศทางบวกหรือทิศทางลบก็ได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละองค์ประกอบจะไม่มีความสัมพันธ์กันหรือมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก จากการวิเคราะห์องค์ประกอบจะเห็นได้ว่าการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จะต้องเกิดจากองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ เพราะในการบริหารจัดการเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศนั้น จะต้องบริหารตามสถานการณ์ต่าง ๆ หรือบริบทที่หลากหลายในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการบริหารที่เด่นชัด ทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสำหรับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีตัวบ่งชี้มากที่สุด 3 อันดับ คือ ด้านการสร้างทีมงาน ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่ได้รับรางวัลการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนพระราชทานส่วนใหญ่มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการสร้างทีมงาน การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2554, น. 135) เสนอว่า เป็นวิธีการที่สถาบันสร้างความผูกพันและความภักดีต่อสถาบันและหลักสูตร บริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้และบริการศึกษาอื่น ๆ เน้นให้ความสำคัญดังกล่าวเป็นผลลัพธ์หนึ่งที่สำคัญของผลลัพธ์ด้านวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกลยุทธ์โดยรวมในด้านการรับฟังการเรียนรู้และผลการดำเนินการเป็นเลิศ แม้จะต้องมีการแปลงความต้องการของผู้มีส่วนร่วม

2. ความเที่ยงตรงตามสภาพของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีระดับค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศเท่ากับ 4.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินค่าที่ระดับ 0.35 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถยืนยันได้ว่าตัวบ่งชี้ที่ค้นพบทั้ง 55 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง ประเด็นนี้พิจารณาได้ว่า การบริหารโรงเรียนด้วยการปฏิบัติตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศสะท้อนถึงวิสัยทัศน์และคุณลักษณะเด่นของผู้บริหารโรงเรียนที่ให้ความสำคัญนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และสร้างอัตลักษณ์ให้กับโรงเรียนได้ ดังที่ กัลยา วานิชย์บัญชา (2554, น. 250-251) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า ใช้ในการแก้ไขปัญหาคือการรวมตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา และใช้อธิบายความหมายของแต่ละปัจจัยทำให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้ และ ชีรเดช สายเส้น (2555, น. 83) เสนอว่า ตัวบ่งชี้คือคุณลักษณะที่กำหนดหรือตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาหรือสภาพการณ์ของสิ่งที่ต้องการศึกษาในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง มีลักษณะเชิงคุณภาพหรือปริมาณโดยการนำข้อมูล หรือตัวแปร หรือข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ห้าวหาญ, ธัชชัย จิตรนันท์ และวีรพล สารบรรณ (2559, น. 133-134) ศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน แหล่งเรียนรู้ การบริหารจัดการ เครือข่ายร่วมพัฒนา และการพัฒนาระบบสารสนเทศ และรูปแบบองค์ประกอบมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษากำหนดองค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กับองค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความไม่แปรเปลี่ยนของตัวแปรคุณลักษณะขององค์ประกอบการบริหารคุณภาพ การศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กับองค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาเพื่อยืนยันทฤษฎีขององค์ประกอบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2559, จาก <http://sis.dla.go.th/index.jsp>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร.

โชติช่วง พันธ์เวส. (2551). แม่แบบการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ SIPPO Model. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์ แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธีรเดช สายเสน. (2555). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณลักษณะเด่นชัดเฉพาะของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนยอดนิยม ภาคใต้ฝั่งอันดามัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์เขาลิตกุล, นครราชสีมา.

รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป (European Quality Award: EQA). (2553). สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2557, จาก <http://www.european-quality.co.uk.faq>

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ. (2554). คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). โรงเรียนรางวัลเป็นเลิศของครูและโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding Teachers and School Awards: HK Consultation Document). กรุงเทพมหานคร : วีทีซีคอมมูนิเคชั่น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร : ภาพการพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2554). *TQA Criteria for Performance Excellence*. กรุงเทพมหานคร : ศิวิโกลด์มีเดีย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *การจัดการองค์การทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุภาพร อาจเดช. (2555). เอกสารประกอบการพิจารณา เรื่อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการสนับสนุนช่วยเหลือการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. *เอกสารประกอบการประชุม คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24. ครั้งที่ 16 วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2555*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุรียา ห้าวหาญ, รัชชัย จิตรนันท์ และวีรพล สารบรรณ. (2559). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(4), 133-151.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baldrige National Quality Program. (2004). *Educational criteria for performance excellence*. Retrieved September 18, 2011, from <http://www.Baldrige.nist.gov>
- _____. (2013). *Education Criteria for Performance Excellence 2013-2014*. Gaithersburg, MD : United States Department of Commerce.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective*. Upper Saddle River, NJ : Pearson.
- Hair, J. F., Black, W. C., Bain, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Upper Saddle River. NJ : Pearson Education Internationa.
- Hui, K. H., & Chuan, T. K. (2002). Nine Approaches to Organization. *Journal of Organization Excellence* : Winter 2002, Wiley Periodicals, Inc., 53-65.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2006). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (4th ed.). Collins, K. M. T. : Onwuegbuzie.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2000). "Learning Together and Alone." *Competitive and Individualistic* (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Linder, J. C., & Brooks, J. D. (2004). Transforming the Public Sector. *Outlook Journal*, October.
- Ministry of Education. (2000). *The School Excellence Model: A Guide*. Singapore : The School Appraisal Branch, Schools Division, Ministry of Education.
- Peter, T. J. & Waterman, R. H. (1982). *Insearch of excellence*. New York : Harper & Harper & Row.
- Polit, D.F., & Beck, C.T. (2012). *Nursing research: generating and assessing evidence for nursing practice* (9th ed.). Philadelphia : Lippincott Williams and Wilkins.
- Sallis, E. (2002). *Total quality management in education* (3rd ed.). London : Kogan.

ผู้เขียนบทความ

นางสาวณัฐภัทร์ ชิงโพธิ์

นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

E-mail : kingpro2519@gmail.com

รองศาสตราจารย์ กรองทิพย์ นาควิเชตร

อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรุดา ชัยสุวรรณ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์

อาจารย์วรสิทธิ์ รัตนวราหะ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล